



RINGERIKE
KOMMUNE

Rådmannens forslag til budsjett

HOK 10.11.21

Sammendrag av hovedfunn fra Folkehelseoversikten 2019 (oppdatert 2021)



Befolknings sammensetning

- ➔ Befolkningsvekst
- ➔ Levealder
- ➔ Utdanning

Levekår

- Eier egen bolig
- Privat sysselsetting
- ➔ Arbeidsledighet
- ▲ Leier bolig
- ▲ Sykefravær
- ▲ Næringsvirksomhet
- ▲ Inntektsulikhet
- ▲ Bor alene
- ▲ Uføretrygd
- ▲ Pending
- ▲ Lavinntekt

Oppvekst

- Barnehagedekning
- Trivsel (barneskole)
- ➔ Læringsmiljø (grunnskole)
- ▲ Minoritetsbakgrunn i barnehage

Miljøfaktorer

- Vannkvalitet
- Ungdomskriminalitet
- ▲ Universell utforming
- ▲ Kollektivtilbud
- ▲ Ensomhet (ungdom)
- ▲ Deltakelse i frivillige organisasjoner
- ➔ Valgdeltakelse

Skader og ulykker

- Dødsfall (brann)
- ▲ Sykehusbehandling

Helserelatert atferd

- Bruk av rusmidler
- ➔ Røyker
- ▲ Vaksinasjonsdekning
- ▲ Forbruk av antibiotika
- ▲ Seksuell trakassering (vgs.)

Helsetilstand

- Tannhelse
- ▲ Kols
- ▲ Psykiske lidelser
- ▲ Livsstilsrelaterte sykdommer



Folkehelsearbeid og satsingsområder



Oppdragsmandat

Kommunalt folkehelsenettverk – Et tverrsektorielt samarbeid for å fremme god helse, forebygge og utjevne sosiale helseforskjeller



Befolkningsutvikling



Befolkning	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
0 - åringer	244	265	263	263	263	264	267	269	271	273	276
Barnehage (1-5 år)	1 399	1 393	1 413	1 412	1 410	1 399	1 393	1 392	1 398	1 406	1 417
Grunnskole (6-15 år)	3 379	3 365	3 342	3 316	3 281	3 233	3 179	3 128	3 111	3 079	3 042
Videregående (16-19 år)	1 389	1 401	1 394	1 407	1 384	1 405	1 443	1 462	1 439	1 409	1 389
Voksne (20-66 år)	18 650	18 549	18 533	18 544	18 578	18 635	18 625	18 655	18 708	18 773	18 829
Eldre (67-79 år)	4 226	4 318	4 407	4 457	4 552	4 557	4 588	4 605	4 592	4 577	4 596
Eldre (80-89 år)	1 248	1 269	1 335	1 415	1 479	1 598	1 712	1 810	1 909	2 027	2 104
Eldre (90 år og eldre)	300	303	303	303	299	285	298	312	331	339	352
Total	30 835	30 863	30 990	31 117	31 246	31 376	31 505	31 633	31 759	31 883	32 005



Utvikling utgiftsbehov



Anslag årlig endring i kommunens utgiftsbehov (i 1000 kroner) per tjenesteområde som følge av befolkningsendringer

År	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommunehelse	Barnevern	Sum Ringerike
2022	8 520	-5 221	-1 303	200	940	-789	2 347
2023	17 511	-3 431	4 748	-67	1 281	-70	19 973
2024	18 570	-3 878	393	239	1 064	-423	15 964
2025	16 065	-5 221	-427	164	1 231	-426	11 387
2026	18 702	-7 160	-2 284	431	1 046	-583	10 152
2027	29 336	-8 055	-1 397	-19	1 362	-557	20 671
2028	26 095	-7 607	-393	277	1 100	-633	18 839
2029	26 656	-2 536	1 100	388	1 007	-200	26 415
2030	25 897	-4 773	1 527	326	1 068	-277	23 766
2031	21 668	-5 519	2 077	302	1 005	-283	19 250
Sum	209 019	-53 398	4 041	2 240	11 104	-4 240	168 765





Utgangspunkt

- Budsjettprosess med utgangspunkt i driften 2021
- Fratrasket kostnadene til pandemiltakene

1 og 2 tertial 2021

- Tilført sektorene 86 mill.
- Ikke dekket inn prognose på 28 mill.
- Stor skatteøkning ca. 40-50 mill.
- Skjønnsmidler korona
- Reduserte pensjonsutgifter ca. 10 mill.

Utfordringer

- Netto driftsresultat 2 %
- Effektivisering
- Økte renter og avdrag



Politiske føringer (regler)



- 2% netto driftsresultat ca. 50 mill.
- Investeringer 130% (100%)
- Disposisjonsfond 10%
- Sykefravær 6,5%
- Utviklingen bygger på FNs bærekraftsmål





Rådmannens forslag

- Netto driftsresultat er på 12,8 mill. som utgjør 0,5% av brutto driftsinntekter
- Det avsettes 30 millioner kroner til disposisjonsfond.
- Investeringer 134,1% i 2024
- Disposisjonsfond :

2021	10 %
2022	11 %

- Sykefravær:

2019	9,40 %	
2020	9,00 %	
2021	9,40 %	progose

- Utviklingen bygger på FNs bærekraftsmål (Gjennomføres)



Tiltak (grep) 2022-2025



- Innsparinger/effektivisering på 30 mill. i 2022 og øker med ca. 20 mill. i 2023
- Flytte låneopptak ut i tid
 - Utsetter Haugsbygd Arena med 1 år
 - Trekker ut avsetningen til bro i byutviklingsmidlene
- Gjennomfører nødvendige investeringer
 - Veienmarka ungdomsskole (30 mill. ??)
 - Paviljong Austjord og investering Hønefoss omsorgssenter jfr. strukturutvalget
- Investeringene 2025 skal være mindre enn avdragene





VI INVESTERER FORTSATT

2021	-482,3 millioner kroner
2022	-453,9 millioner kroner
2023	-251,4 millioner kroner
2024	-223,8 millioner kroner
2025	-149,1 millioner kroner

Hov ungdomsskole
Veienmarka ungdomsskole
Haugsbygd arena m/lokaler til undervisning
Heradsbygda omsorgssenter
Hønefoss omsorgssenter
Hvelven omsorgssenter
Menova (kjøp)
Byutvikling
Ny hovedbrannstasjon
Stadion Nytt garderobebygg
Kommunale veier
Utskifting vann- og avløpsledninger
Overføringsledning Hen - Hallingby



Budsjettramme pr. sektor – tabell 1B



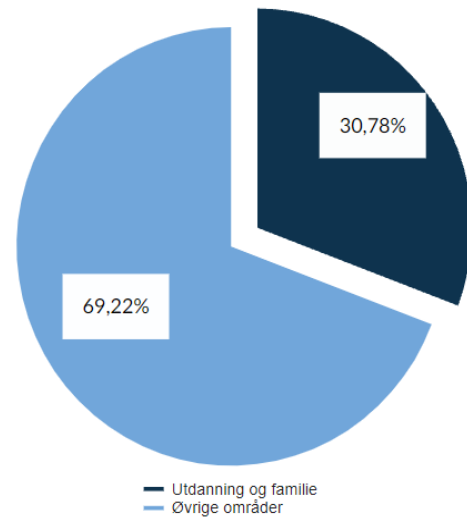
Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Oppr. budsjett 2021	Rev. budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025
Folkevalgte og revisjon	11 849	11 075	11 975	11 591	11 341	11 341	11 341
Administrasjon og fellestjenester	84 601	77 133	80 633	78 188	80 308	78 188	80 308
Strategi og utvikling	53 317	61 008	60 108	58 959	56 959	56 709	56 709
Utdanning og familie	694 942	640 973	660 287	646 531	645 531	645 531	645 531
Helse og omsorg	724 371	724 368	736 523	726 793	726 793	726 793	726 793
Teknisk, kultur og idrett	185 417	176 260	181 460	181 770	181 770	181 770	181 770
Selvkost	-46 665	-62 298	-62 298	-66 336	-67 800	-72 979	-73 407
Avsetninger, overføringer	102 136	160 670	158 851	181 379	164 368	159 313	146 298
Skatt og rammetilskudd	52	0	0	0	0	0	0
Finans	398	0	0	0	0	0	0
Sum bevilgninger drift, netto	1 810 418	1 789 188	1 827 538	1 818 874	1 799 269	1 786 665	1 775 342
Herav:							
Avskrivninger	127 821	128 000	128 000	128 000	128 000	128 000	128 000
Netto renteutgifter og -inntekter	-664	-477	-477	-477	-477	-477	-477
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	33 437	-13 108	-13 729	-17 170	-18 634	-23 813	-24 241
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 649 825	1 674 773	1 713 744	1 708 521	1 690 380	1 682 955	1 672 060

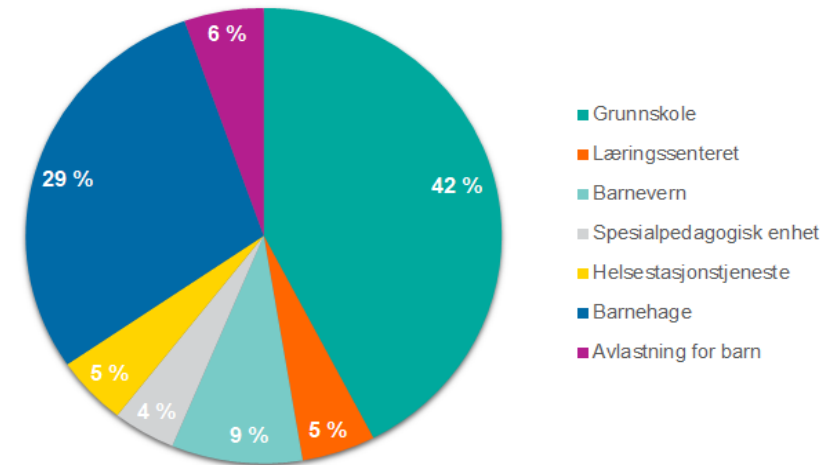




Utdanning og familie - Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter



Utdanning og familie - brutto driftsutgifter 2020
(Tall i prosent)



Utdanning og familie



Beløp i 1000

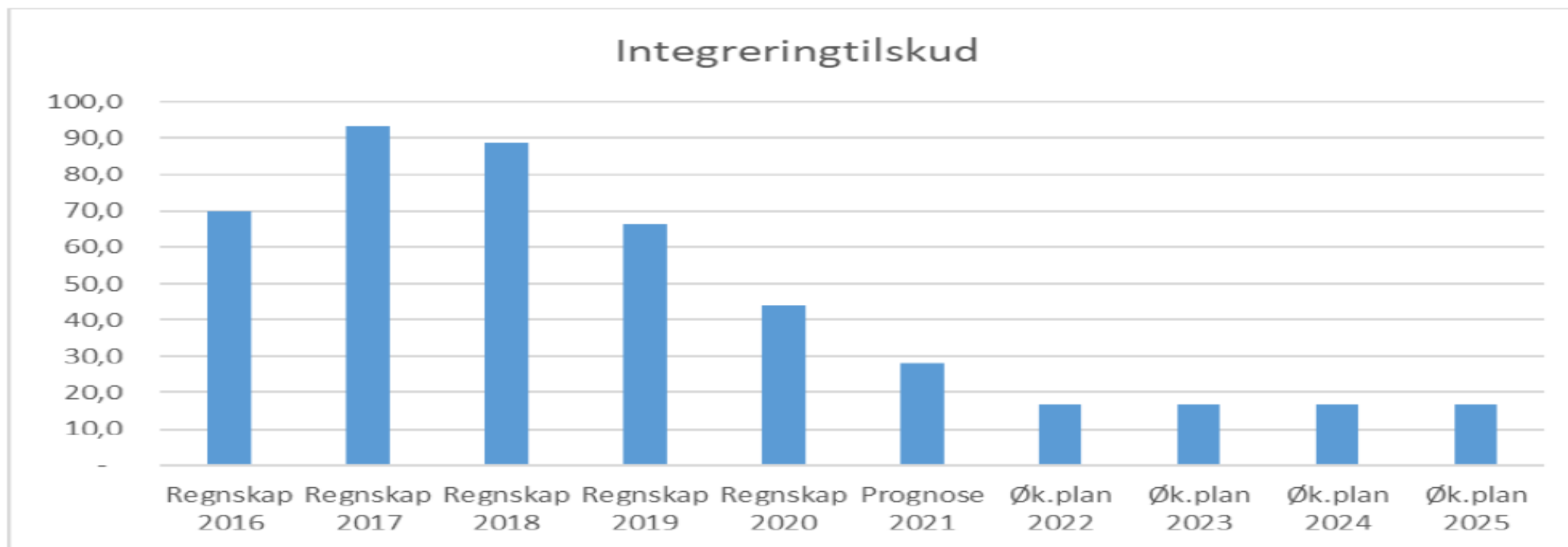
	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	640 973	640 973	640 973	640 973
Sum Vedtak forrige periode	-12 940	-13 940	-13 940	-13 940
Sum Budsjettendring i år	814	814	814	814
Konsekvensjustert budsjett	-12 126	-13 126	-13 126	-13 126
Konsekvensjustert ramme	628 847	627 847	627 847	627 847
Demografi				
Demografi	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Sum Demografi	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Politisk vedtak				
KS 159/20 Styrket ramme skoler og barnehager	8 000	8 000	8 000	8 000
Sum Politisk vedtak	8 000	8 000	8 000	8 000
Innsparingstiltak				
Reduksjon i tjenestevolum	-9 516	-9 516	-9 516	-9 516
Ungdomsplass	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Sum Innsparingstiltak	-11 016	-11 016	-11 016	-11 016
Nye tiltak				
Avlastning for barn	3 000	3 000	3 000	3 000
Barnevernvakt	650	650	650	650
Moderasjonsordning barnehage	2 500	2 500	2 500	2 500
Nye moderasjonsordninger i SFO - redusert brukerbetaling	1 000	1 000	1 000	1 000
Samarbeidsavtale for kombinasjonsprogrammet	300	300	300	300
Skoleskyss	2 000	2 000	2 000	2 000
Spesialpedagogiske tjenester (SPT)	6 000	6 000	6 000	6 000
Styrking av forebyggende enhet (jordmor, fysio/ergoterapeut	1 000	1 000	1 000	1 000
Tilskudd private barnehage	10 000	10 000	10 000	10 000
Økt makspris foreldrebetaling i barnehage	-300	-300	-300	-300
Økt pris SFO	-450	-450	-450	-450
Sum Nye tiltak	25 700	25 700	25 700	25 700
Nye tiltak og realendringer budsjett	17 684	17 684	17 684	17 684
Ramme 2022-2025	646 531	645 531	645 531	645 531



Endringer i integreringstilskuddet



Beløp i millioner kroner	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Prognose 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025
Tilskudd fra IMDI	69,9	93,4	88,9	66,4	44,2	28,0	17,0	17,0	17,0	17,0



Ikke-gebyrfinansierte investeringer (1)



Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan				Sum	Sum øvrige år					
	Ferdig år	Brutto prosjekt utgift	2022	2023	2024	2025	2022-25	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Administrasjon og fellestjenester													
IT felles infrastruktur	LØPENDE		3 500	4 800	5 000	4 000	17 300	0	0	0	0	0	0
Sum Administrasjon og fellestjenester		0	3 500	4 800	5 000	4 000	17 300	0	0	0	0	0	0
Strategi og utvikling													
Byutvikling	2024	60 000	20 000	10 000	10 000	0	40 000	0	0	0	0	0	0
Sykkelbysatsing	LØPENDE		1 000	1 000	1 000	0	3 000	0	0	0	0	0	0
Sum Strategi og utvikling		60 000	21 000	11 000	11 000	0	43 000	0	0	0	0	0	0
Utdanning og familie													
Haugsbygd arena med lokaler til undervisning	2024	85 000	2 000	30 000	49 000	0	81 000	0	0	0	0	0	0
Hov ungdomsskole	2023	378 000	171 000	28 000	0	0	199 000	0	0	0	0	0	0
IKT - barnehage	LØPENDE		300	300	300	300	1 200	0	0	0	0	0	0
IKT - Skole	LØPENDE		1 500	1 500	1 500	1 500	6 000	0	0	0	0	0	0
Kunstnerisk utsmykning Benterud skole	2022	1 000	1 000	0	0	0	1 000	0	0	0	0	0	0
Lekeplassutstyr barnehager	2022	3 600	800	0	0	0	800	0	0	0	0	0	0
Lovpålagte brukertilpasninger (skole, bhg.)	2031	10 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Uteområde skole	2024	10 000	1 000	5 000	4 000	0	10 000	0	0	0	0	0	0
Veienmarka ungdomsskole	2022	28 500	23 500	5 000	0	0	28 500	0	0	0	0	0	0
Sum Utdanning og familie		516 100	202 100	70 800	55 800	2 800	331 500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000





- **Barnefattigdom –**
- **Trivsel og læringsutbytte i Ringeriksskolen**
- **Kapasitet i barnehager og skoler**
- **Oppvekstreformen trer i kraft 1. januar 2022**



Samarbeid for å nå målene:

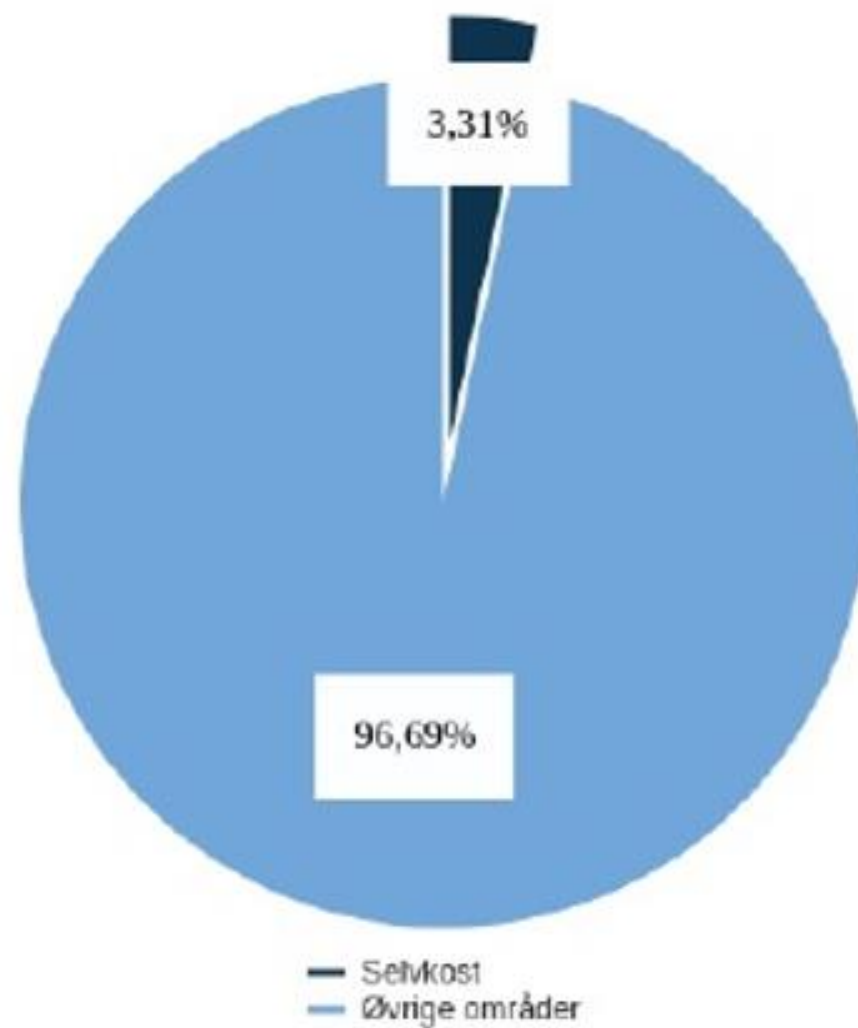
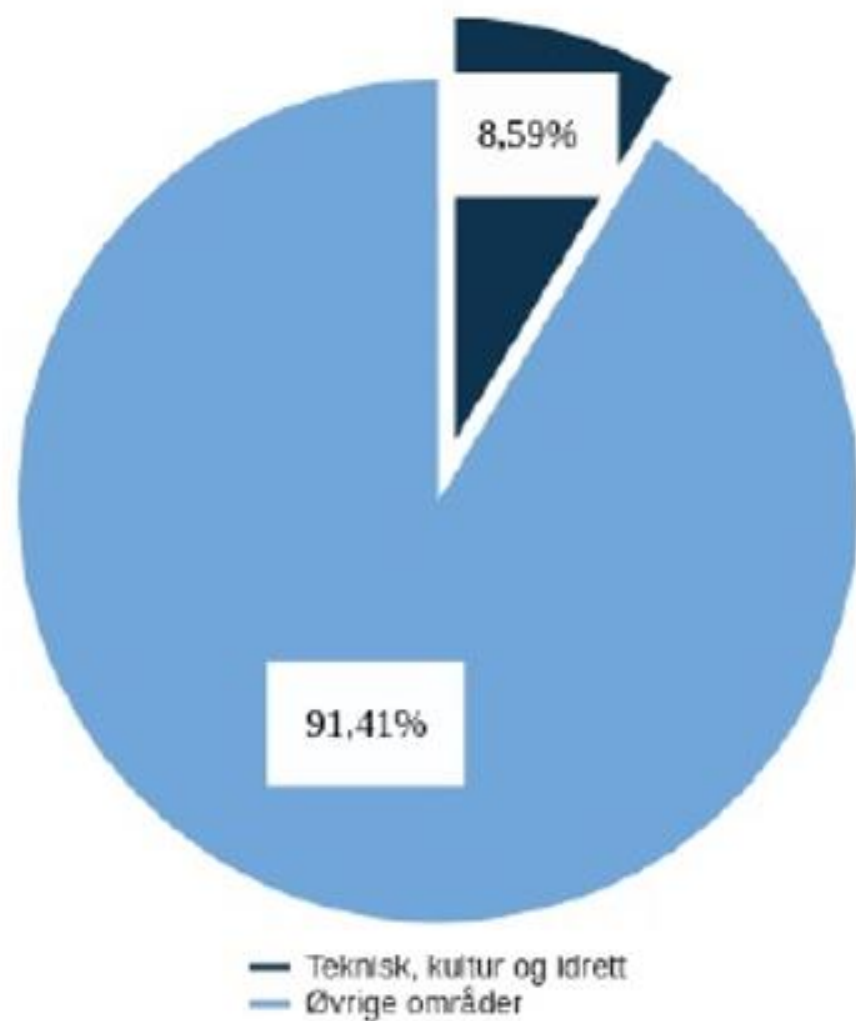
- Bedre Tverrfaglig Innsats (BTI)
- Kompetanseutvikling
- Kvalitetsarbeid
- Fagfornyelsen
- Digitalisering





- Medvirkning
- Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og en inkluderende praksis
- Trygt, inspirerende og inkluderende leke- og læringsmiljø
- Tidlig innsats, helhet og sammenheng
- HOPP – helsefremmende oppvekst
- Miljøfyrtårn

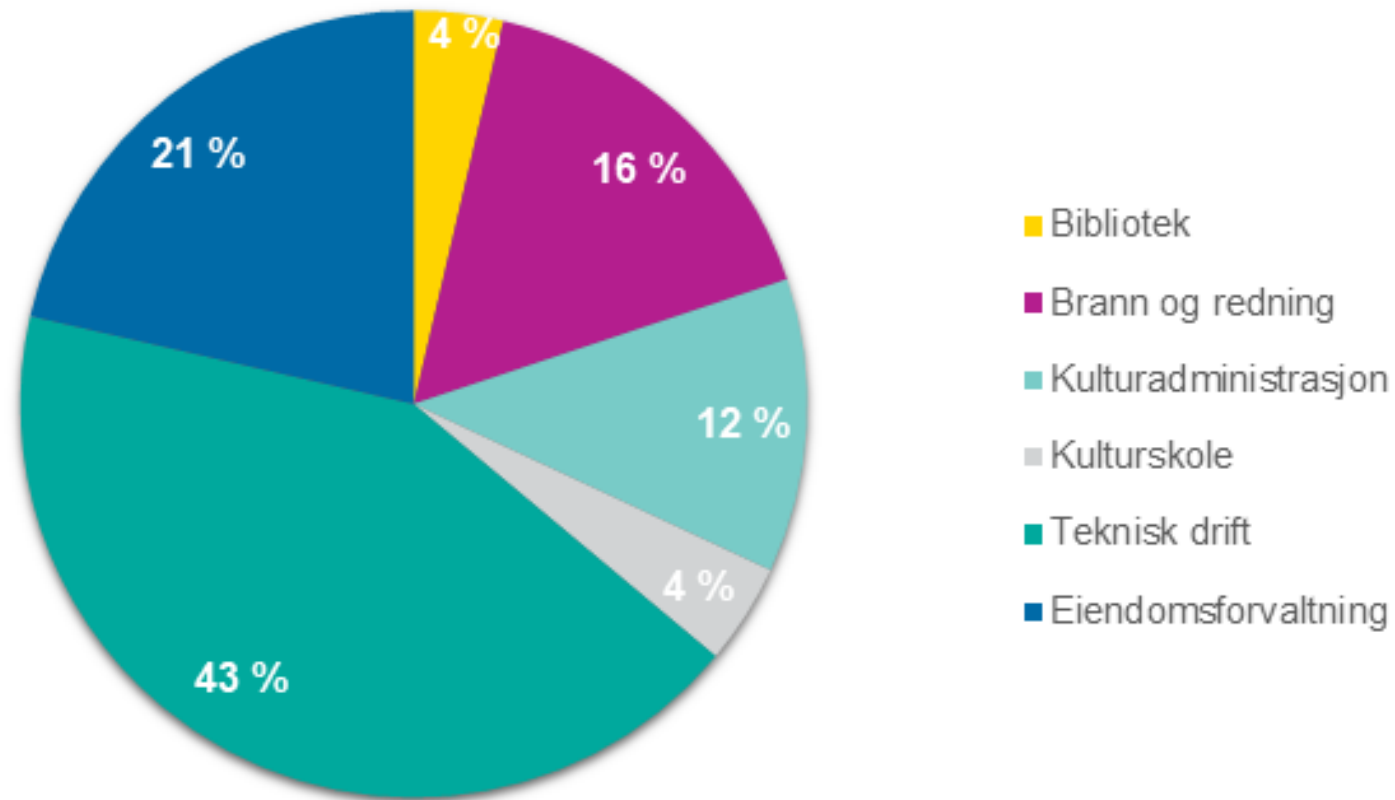
Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter





Teknisk, kultur og idrett - brutto driftsutgifter 2020

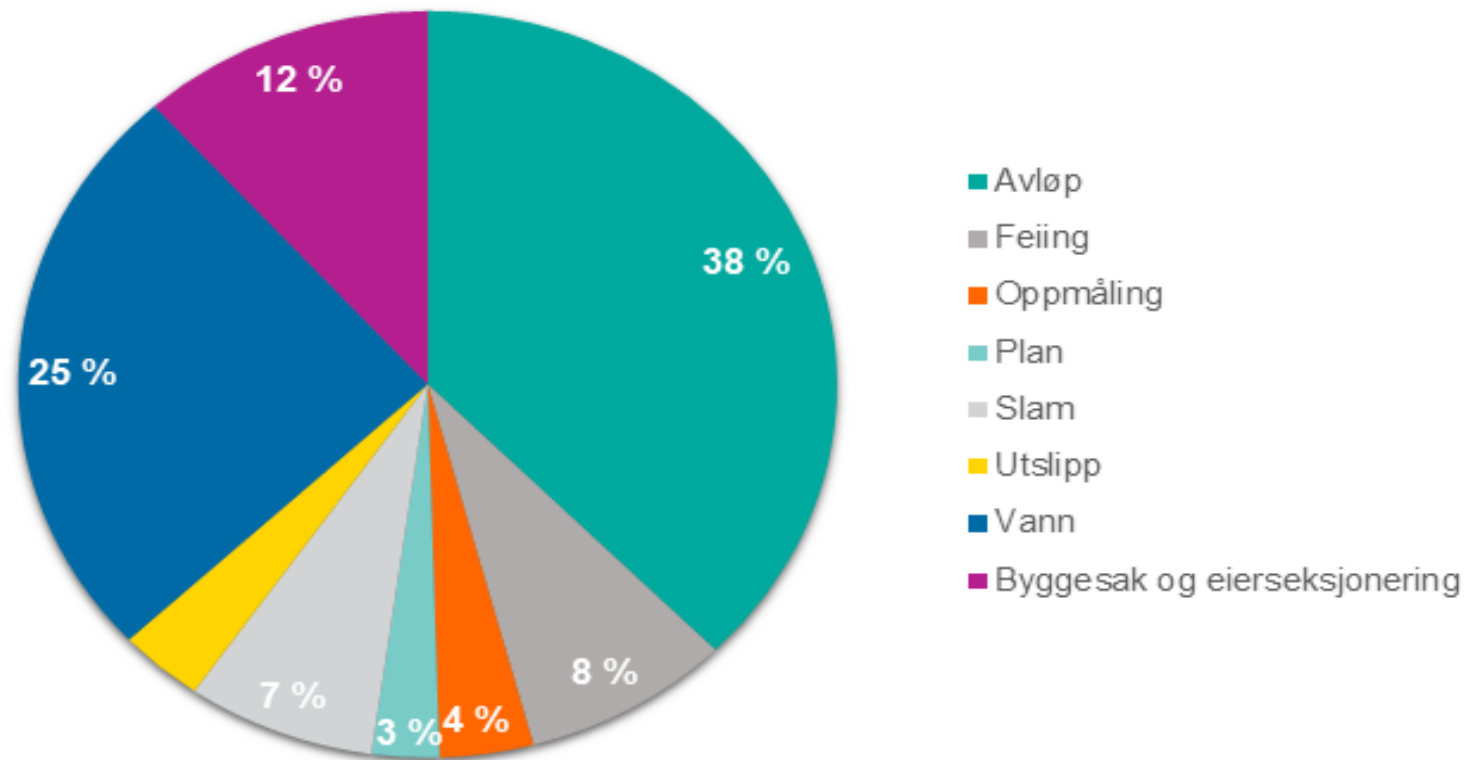
(Tall i prosent)





Selvkost - brutto driftsutgifter 2020

(Tall i prosent)





Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	176 260	176 260	176 260	176 260
Sum Tekniske justeringer	717	717	717	717
Sum Vedtak forrige periode	-12 517	-12 517	-12 517	-12 517
Konsekvensjustert budsjett	-11 800	-11 800	-11 800	-11 800
Konsekvensjustert ramme	164 460	164 460	164 460	164 460
Driftskonsekvens				
Forvaltningsutgifter	1 000	1 000	1 000	1 000
Heradsbygda omsorgssenter	3 800	3 800	3 800	3 800
Hov øst omsorgsboliger	200	200	200	200
Sum Driftskonsekvens	5 000	5 000	5 000	5 000
Politisk vedtak				
FS strategikonferanse Vedlikehold eiendommer videreføring styrking av budsjett	5 000	5 000	5 000	5 000
KS 159/20 Styrking veivedlikehold videreføres	3 000	3 000	3 000	3 000
KS 159/20 Økt støtte til midler HOK oppvekst og kultur har til fordeling	250	250	250	250
Sum Politisk vedtak	8 250	8 250	8 250	8 250
Innsparingstiltak				
TKI effektiviseringstiltak sektor	-3 100	-3 100	-3 100	-3 100
Sum Innsparingstiltak	-3 100	-3 100	-3 100	-3 100
Nye tiltak				
Eiendom og drift overgang til leasing av biler	360	360	360	360
Energi	5 000	5 000	5 000	5 000
Frivillighetens hus	700	700	700	700
Frivilligkoordinator	700	700	700	700
Helseoppdrag deltidsbrannstasjoner	400	400	400	400
Sum Nye tiltak	7 160	7 160	7 160	7 160
Nye tiltak og realendringer budsjett	17 310	17 310	17 310	17 310
Ramme 2022-2025	181 770	181 770	181 770	181 770



Ønskede tiltak som ikke er innarbeidet



Tiltak	Tiltak	2022	2023	2024	2025
FS STRATEGI-KONFERANSE	FS strategikonferanse Overordnet vedlikeholdsplan for bygningsmasse og øke vedlikehold av kommunale bygg	10 000	10 000	10 000	10 000
Politiske vedtak	KS 74/17 Hovedplan vei vedlikeholdsetterslep	10 000	10 000	10 000	10 000
Nytt tiltak	Digital plattform	200	200	200	200
Nytt tiltak	Kulturskoleutvidelser	500	500	500	500
Nytt tiltak	Systematisk vedlikehold skulpturer, bautaer og minnesteiner	200	-	200	-
Totalsum		20 900	20 700	20 900	20 700

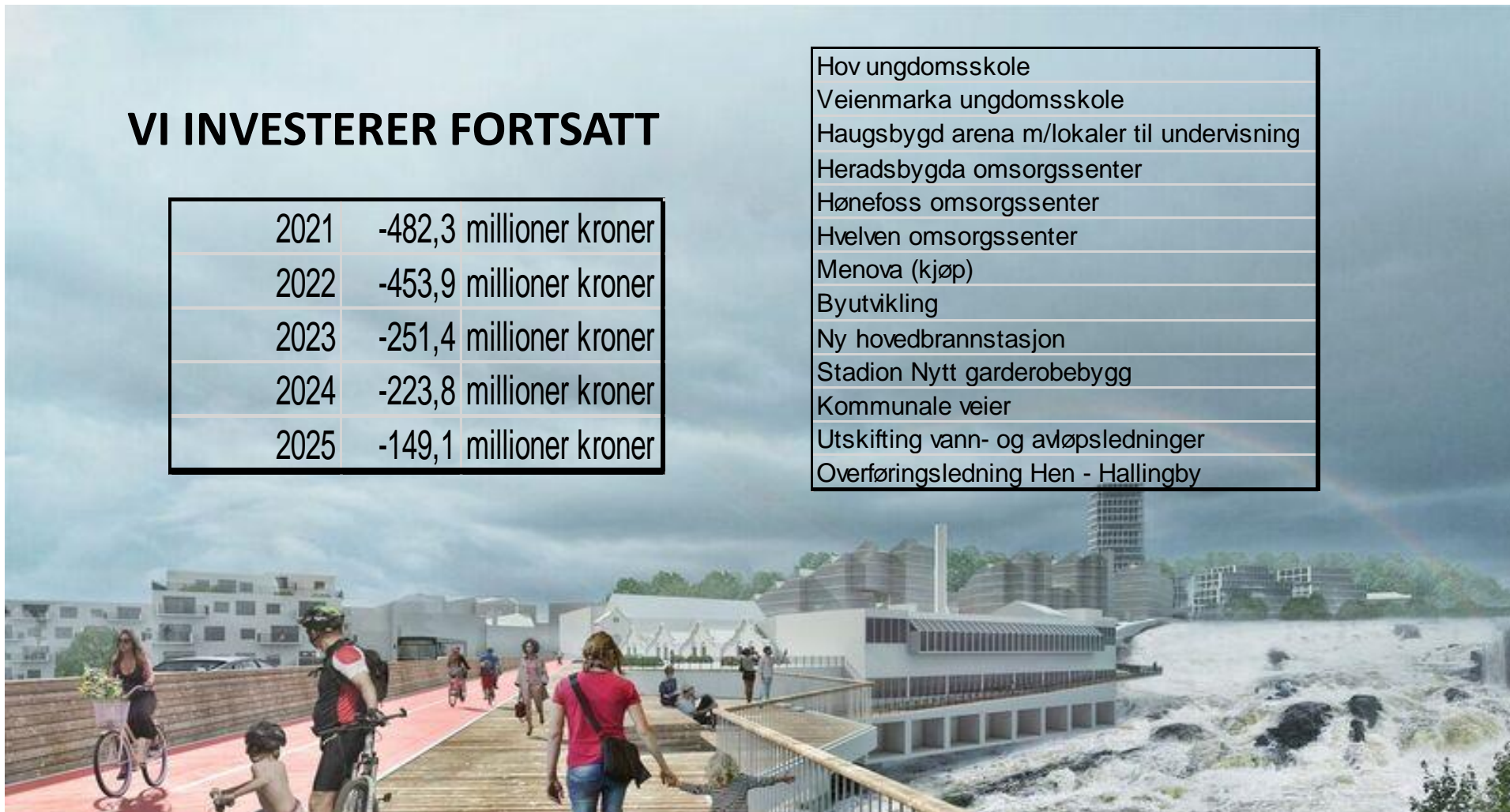




VI INVESTERER FORTSATT

2021	-482,3 millioner kroner
2022	-453,9 millioner kroner
2023	-251,4 millioner kroner
2024	-223,8 millioner kroner
2025	-149,1 millioner kroner

Hov ungdomsskole
Veienmarka ungdomsskole
Haugsbygd arena m/lokaler til undervisning
Heradsbygda omsorgssenter
Hønefoss omsorgssenter
Hvelven omsorgssenter
Menova (kjøp)
Byutvikling
Ny hovedbrannstasjon
Stadion Nytt garderobebygg
Kommunale veier
Utskifting vann- og avløpsledninger
Overføringsledning Hen - Hallingby



Ikke-gebyrfinansierte investeringer (2)



Beløp i 1000		Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan				Sum	Sum øvrige år (10)					
Investeringsprosjekter	Ferdig år prosjekt	Brutto	2021	2022	2023	2024	2021-24	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Teknisk, kultur og idrett														
BRR - Biler og redningsverktøy	LØPEND E		4 400	2 600	3 700	1 000	11 700	5 900	400	800	9 000	0	1 400	
Carporter Hensmoen	2023	2 000	0	2 000	0	0	2 000	0	0	0	0	0	0	
Digitaliseringsverktøy TKI	2025	4 750	2 100	1 200	300	300	3 900	0	0	0	0	0	0	
Energi, inneklima, overvåkning, sikring	LØPEND E		2 000	0	0	0	2 000	0	0	0	0	0	0	
Etablering av ladepunkter elbil	2024	7 000	400	300	300	0	1 000	0	0	0	0	0	0	
Gatelys	2023	4 000	1 000	2 000	0	0	3 000	0	0	0	0	0	0	
Inv.tilskudd Ringerike kirkelige fellesråd	LØPEND E		5 000	4 000	3 000	3 000	15 000	0	0	0	0	0	0	
Ishockey tilbygg garderobes	2023	11 000	0	11 000	0	0	11 000	0	0	0	0	0	0	
Kommunale veier	LØPEND E		15 000	15 000	15 000	15 000	60 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	
Maskinpark	LØPEND E		2 900	3 500	3 000	3 300	12 700	2 800	2 000	2 000	2 000	2 100	3 000	
Ny hovedbrannstasjon	2024	153 000	1 000	5 000	75 000	70 000	151 000	0	0	0	0	0	0	
Nye brannalarmanlegg	2026	2 000	2 000	0	0	0	2 000	0	0	0	0	0	0	
Riddergården fase 1 og fase 2	2022	11 000	3 000	0	0	0	3 000	0	0	0	0	0	0	
Ringeriksgata veianlegg	2023	6 000	4 800	1 200	0	0	6 000	0	0	0	0	0	0	
Stadion Nytt garderobebygg	2023	20 000	20 000	0	0	0	20 000	0	0	0	0	0	0	
Trafikksikkerhetstillegg	LØPEND E		2 000	2 000	2 000	2 000	8 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	
Sum Teknisk, kultur og idrett		220 750	65 600	49 800	102 300	94 600	312 300	25 700	19 400	19 800	28 000	19 100	21 400	
Sum		890 527	353 050	165 700	174 100	101 400	794 250	26 700	20 400	20 800	29 000	20 100	22 400	



Gebyrfinansierte investeringer



Beløp i 1000		Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan				Sum	Sum øvrige år					
Investeringsprosjekter	Ferdig år	Brutto prosjek t utgift	2022	2023	2024	2025	2022- 25	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
Selvkost														
Digitale vannmålere	2022	15 500	8 000	3 000	0	0	11 000	0	0	0	0	0	0	
Eggemoen VA og høydebasseng	2022	18 571	7 000	0	0	0	7 000	0	0	0	0	0	0	
IT sikkerhet på styringssystemer VAR	2022	4 000	3 000	0	0	0	3 000	0	0	0	0	0	0	
Overføringsledning Hen - Hallingby	2026	80 800	9 000	23 000	18 000	15 000	65 000	15 000	0	0	0	0	0	
Reservevannkilde Sokna vannverk	2026	8 500	1 000	1 000	1 500	2 500	6 000	2 500	0	0	0	0	0	
Ringeriksgata VA-anlegg	2023	9 000	7 200	1 800	0	0	9 000	0	0	0	0	0	0	
Sikring/overføringsledning Ringerike vannverk	2023	28 000	17 000	8 000	0	0	25 000	0	0	0	0	0	0	
Styresystem Nes RA og Monserud RA	2022	30 000	12 000	12 000	0	0	24 000	0	0	0	0	0	0	
Utskifting avløpsledninger	LØPEND E		12 000	12 000	12 000	12 000	48 000	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000	
Utskifting vannledninger	LØPEND E		12 000	12 000	12 000	12 000	48 000	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000	
VA-anlegg Parkgata - Storjordet etappe 2	2022	15 000	7 000	7 000	0	0	14 000	0	0	0	0	0	0	
Sum Selvkost		209 371	95 200	79 800	43 500	41 500	260 000	41 500	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	
Sum		209 371	95 200	79 800	43 500	41 500	260 000	41 500	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	





- Frivilligstrategien – bedre samarbeidet mellom kommunen og frivilligheten
- Frivilligkoordinator
- Frivillighetens år i 2022
- Frivillighetens hus
- Kulturhus « Alles Hus » bidra sammen med alle aktørene å fylle huset med innhold
- Kulturskolen utvider tilbudet
- Ny kulturstrategi og temaplan for bibliotek



- Endringer i betalingsreglementet- fjerner gebyr forfalte bøker
- Kontingenten på kulturskolen økes ikke.
- Alle bygg skal være sikre og godkjente og ha nøktern standard.
- Systematiske tilstandsanalyser
- Følge opp trafikksikkerhetsplanen og arbeidet med trafikksikker kommune.
- Hindre utslipp og spredning av plastholdige løst materiale fra egne idrettsbaner.



- Vedlikeholdsetterslep på bygninger, veier, VA ledningsnett
- Etterbruk av gamle bygg ,flere bygg med tomgangsdrift.
- Kompetanse – digital kompetanse men også innfor fag
- Nye behov og forventninger
- Sykefravær
- Sparekrav



27. oktober - Formannskapet behandler Budsjettet for 2022 og Handlingsprogrammet for 2022-2025 og legger sin innstilling ut på høring

13. november – Høringsfrist

24. november - Formannskapet behandler forslaget til budsjett 2022 og HP 2022-2024

9. desember - Kommunestyret behandler forslag til budsjett 2022 og HP 2022-2025



Avslutning og takk!



RINGERIKE
nærmest det meste



RINGERIKE
KOMMUNE